

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXX. Pro dotis filiarum constitutione, vel restitutione, bona fideicommissi collateralis alienari non possunt. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

tam facile voluissent mutuo dare dictam summam 3517. librarum Marcellis, cum quibus jam litigaverant, & à quibus non ita facile solutionem sperare poterant: quam præsumptionem consideravit Rota in recent. part. 5. decis. 94. num. 27. ubi dicitur quod ingens summa invertibiliter soluta arguit simulationem: & decis. 283. num. 12. eadem part. 5. ¶ Quibus accedit incommoditas Marcellorum, qui propterea adduci facile poterunt, ut indebitum, & illicitum interesse promitterent: Farinac. d. quæst. 162. num. 175. sed simulatio non solum conjecturis, sed & veris etiam & concludentibus probationibus demonstratur: ex eo, quod non solum tractatus de sic faciendo præcessit, qui sufficeret ad præsumendam simulationem, ex Farinac. d. quæst. 163. n. 86. & 87. & quæst. 162. num. 216. verum etiam adest conventio expresse de sic faciendo contractum: ex qua sine dubio elicitur simulationis probatio: Farinac. d. quæst. 162. num. 223. Rota d. decis. 11. num. 7. part. 7. ¶ Et cum nulla melior sit probatio simulationis quam propria confessio, Rota decis. 188. n. 9. part. 5. recentior. sequitur, per confessionem partium evidenter constare de simulatione dicti mutui, dum sub die 27. Decemb. 1631. fuit per apocham conventum & concordatum, interveniente subscriptione sociorum, quod dicti Marcelli solverent summam annuam 1800. librarum, unà cum interesse ad rationem sex cum quarta parte pro quolibet centenario; ita tamen quod si consilium ita approbaverit, fiat summa totalis composita ex interesse & sorte principali in singulos annos distribuenda. Et in effectu, facto calculo summæ, totalis in dicta transactione contentæ, ascendens ad summam 17353. librar. 11. sol. & 3. den. eaque in annales solutiones 1800. librar. distributa, juncto semper interesse proportionabiliter ad summam fortis principalis, constabit evidenter calculum annuorum solutionum ita factum fuisse, ut singulis annis librar. 1800. de sorte principali solverentur, unà cum interesse prædicto, dictumque interesse proportionabiliter diminueretur, & facto dicto calculo modo quo supra, totum interesse ascenderet ad dictam summam 3517. librar. 11. & 3. & sic apparet de simulatione dictæ confessionis, & de injustitia & nullitate dictæ promissionis certæ summæ, loco interesse incerti & illiquidi. ¶ Quæ promissio nulla est & invalida, cum non interveniant requisita per Castren. in l. 3. §. final. ff. de eo quod cert. loc. Mohe. dan. decis. 3. de usur. Afflic. decis. 20. Rot. Genueu. decis. 37. n. 11. & pluries secuta fuit Rot. Roman. & nominatim in causa Domini de Leglise contra creditores Domini Philibert, inserta post tractatum Merlini de pignori. decis. 29.

Et quod plus est, in dicta transactione adhibitum fuit pactum, quod si dicti Marcelli deficerent in aliquo termino solutionum conventarum, cogi possent pro tota summa, ita ut eo casu tenerentur solvere dictas 3517. libras pro interesse nondum maturato, quod omnino illicitum est.

Et licet postea subdatur, quod si deficiant in solutione, cogi duntaxat poterunt pro summis principalibus & interesse maturato, non autem pro maturando: tamen hæc conventio in nihilo relevat dictos creditores; immo multo magis simulationem arguit: aut enim intelligitur de summis principalibus, seclusa summa 3517. librar. & hoc casu evidenter apparet de simulatione, & quod summa illa non fuit mutuo data, prout cum simulatione narratum fuit: aut verò conventio intelligitur quod interesse debeatur inclusa etiam dicta summa 3517.

Sanlegerii quæst. & res. civil. T. II. P. II.

libratum, & hoc casu magis augetur iniquitas dicti pacti, in quo supponeretur deberi interesse alterius interesse, quod de jure prohibitum est; cum hic sit anatocismus, & supereratio interesse omni jure prohibita.

Secundò, dicta transactio nulla est, & illicita, cum in toto illius tenore confirmetur solutiones interesse illiciti. Primò quidem, quia in computis societatis dicti debitores onerantur cambiis, ad rationem octo pro quolibet centenario, cum tamen constaret quod in nundinis Lugdunensibus ex communi cursu non solverentur nisi ad rationem sex. ¶ Dum autem cambia nundinarum non sunt uniformia, non debent taxari nisi secundum communem cursum nundinarum; alias non sunt realia: Rot. decis. 559. num. 2. parte 2. recentior. ubi etiam dicitur, quod super iis non debet stari partium assertioni: & decis. 52. num. 4. & 5. part. 1. recentior. & si aliter solvantur cambia, dicuntur sicca, & illiquida: Rot. decis. 52. num. 25. 26. & 27. part. 7. recentior.

Multa alia deducebantur in facto, quæ injustitiam & iniquitatem dictæ transactionis demonstrabant.

Ideo omnes confessiones & concordie super cambiis illicitis, non possunt justificare quantitatis promissæ obligationes, cum non sit in facultate partium facere licitum quod per Canones est prohibitum: Bald. in l. rogasti, §. si tibi, num. 7. ff. si certum petatur, Rota decis. 52. num. 5. parte 1. & decis. 559. num. 2. parte 2. recentior. ¶ Et propterea ad veritatem detegendam, & confusionem evitandam, eligendi sunt periti, ut post plures citatos Rot. decisione quinquagesima secunda, num. 28. & 29. parte 7. recentior. Et ita factum, & exequutum fuit.

CAPUT CLXXX.

Pro dotis filiarum constitutione, vel restitutione bona fideicommissi collateralis alienari non possunt. Et pro dote subsidiaria, primò recurrendum est ad bona patris, vel avi, & deinde ad bona materna. Masculi tenentur sceminas dotare, quando adest statutum exclusivum ipsarum propter masculos. Bonorum fideicommissi suppositorum alienatio ex causa dotis in certis casibus est difficilior. Et qui sint illi casus.

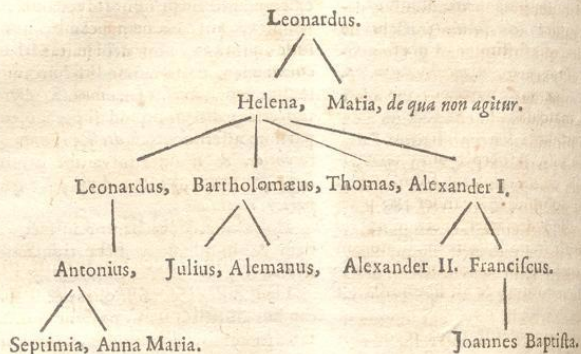
SUMMARIVM.

- 1 Bona patris, vel avunculi non sunt obnoxia constitutioni, vel restitutioni dotis neptum ex fratre.
- 2 Quando agitur de restitutione dotis ex fideicommissi, non gravatis, sed gravantis persona instituenda est.
- 3 Dum agitur de dote subsidiaria, primum subsidium est patris, & avi; secundum verò est matris.
- 4 Ex lege Florentina pater succedit filiis masculis ab intestato, exclusis filiabus suis.
- 5 Quando adest statutum exclusivum sceminarum propter masculos, scemina quidem excluduntur.

172 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

- cluduntur, sed onus eas dotandi spectat ad fratres.
- 6 Creditores mariti sunt preferendi creditoribus uxoris, & contra, per remedium separationis bonorum.
 - 7 Alienatio bonorum fideicommissi fieri potest etiam ex causa dotis spiritualis.
 - 8 Bona supposita fideicommissio alienari possunt, quamvis filia sint nata post obitum instituentis fideicommissum.
 - 9 Difficilius conceditur alienatio bonorum fideicom-

- missi pro dote, quando tempore constitutionis fideicommissi nec avum, nec pater filia nati, vel concepti erant.
- 10 Difficilius quoque admittitur alienatio bonorum fideicommissi procedentis ex linea materna.
 - 11 Quando mater habet bona libera, dos filiarum potius capitur ex bonis maternis, quam ex bonis fideicommissi aviti.
 - 12 Fideicommissarius potest vindicare bona fideicommissi pro dote alienata, quando aderant bona libera sufficientia.

Non videtur quomodo ex facti specie proposita per Dominum Alexandrum elici possit, quod filia domini Antonii ejus fratris potuerint habere jus petendi dotem spiritualement pro ingressu monasterii, super bonis provenientibus ex fideicommissio dominorum Antonii, & Alemani avunculi, & patris ejusdem Domini Alexandri, necnon dicti Domini Antonii, & Francisci fratrum ipsius Domini Alexandri: cum certum sit, bona patris vel avunculi non esse obnoxia constitutioni, vel restitutioni dotis in favorem neptum ex fratre vel sorore, ut tradunt communiter DD. Angel. Inol. Alexand. & Ripa in l. 1. ff. solut. matrim. quos sequitur Riminald. jun. conf. 777. num. 9. & conf. 600. n. 7. Cum enim agitur de dote ex fideicommissio constitutenda, non gravati, sed testatoris gravantis persona consideranda est, an scilicet is fuerit obligatus dotare, vel non; ut optime declarat Emil. Ferrer. in l. filiusfam. §. Divi, num. 77. versic. alter vero casus est, ff. de legat. 1. & ideo in bonis fideicommissi provenientis à patre, vel avunculo, non est locus dispositioni authent. res qua, C. comm. de legat. quae solum procedit in descendentibus, ut inter ceteros docet Menoch. lib. 4. presumpt. 189. n. 1. & omnes passim de materia tractantes.

Et per consequens si dictae filiae dotari non potuerunt de bonis fideicommissi, sequitur ipsis competere jus petendi dotem super bonis maternis: quia pater non erat idoneus facultatibus, unde in subsidium onus dotandi spectabat ad matrem: licet enim dum agitur de dote subsidaria, primum subsidium sit patris, & avi; secundum vero matris, quae non tenetur dotare nisi deficientibus bonis patris, & avi, quantumvis fideicommissio subiectis, ut per judices Florentinos judicatum testatur Cardinal. Tusch. in verbo Dos, conclus. 747. n. 35. & 36. Tamen cum nulla paterna, aut avita bona, sive libera, sive fideicommissio supposita superessent, onus dotandi absque ulla difficultate spectabat ad matrem: Inequae mater, cum ibi notatis, Cod. de jur. dot. Costa de remed. subsidiar. remedio 6. n. 1. Poterant ergo filiae, nunc Dominus Alexander, ab ip-

sis jus, & causam habens, dotem spiritualement petere, & exigere super bonis maternis in defectum paternorum, & avitorum.

Sed postea, quod licitum fuisset procedere ad reuditionem dictorum bonorum fideicommissio collaterali suppositorum pro consequenda dote spiritualis solutione, attamen cum in facto supponatur patrem fuisse mortuum nullis relictis facultatibus post obitum suorum filiorum masculorum quibus ex lege Florentina pater ipse filias exclusis lucellus, seu succedere potuit, sive haereditas materna ad ipsum patrem, & eo acceptante ad ejus creditores, sive ad ipsas filias cessante statuto seu lege Florentina, sive ad alium quemcunque deveniret, non potest deferri, nisi cum onere filias dotandi: Quia quando adest statutum exclusivum femininarum propter masculos, femininae quidem excluduntur, sed tamen masculi ipsas dotare tenentur: Socin. sen. conf. num. 5. lib. 4. Menoch. presumpt. 189. n. 42. quoniam dotationis deducitur ex bonis paternis, vel maternis, tanquam res alienum: per text. in l. si filia, in fine, ff. ad Trebellianum, Odd. de fideicommiss. prohibet alienat. quest. 40. num. 7.

Ergo quomodocunque res se habeat, quoniam dominus Antonius liberis suis masculis praerogativa in dote materna successisset, & ipsius creditores jus quassum fuisset, nihilominus tamen dominus Alexandro filiarum cessionario jus competere agendi ad separationem bonorum, cum aliis haereditas Antonii, alia ejus uxoris, & creditores quocunque uxoris creditoribus mariti praerogativa, cum per text. in l. 1. ff. de separationibus, Vincent. de Franch. decis. 53. num. 8. & sequentibus. Jo. An. Georgius allegat. 41. n. 2. 16. 17. & 18.

Sequitur itaque, dominum Alexandrum jus ad causam habentem à dictis filiabus domini Antonii fratris sui, fundatum esse in petitione dote fideicommissi per bonis maternis ipsorum, sive bona fideicommissi pro dote illa spirituali alienari potuerint, sive non potuerint: semper enim dos aut fideicommissum debuit, aut reintegrari super bonis maternis liberis, ad matris haereditas obventis, quae

ad ipsos nullo modo pertinere possunt, nisi cum illo onere dotis solvenda, vel soluta reintegranda.

Sed deinde, facti serie verius proposita, aliter tractandum est negotium. Supponitur enim, Antonium sine masculis vita functum duas duntaxat filias, Septimiam, & Anniam reliquisse superstites, ex cæteris verò Helenæ descendentes Antonio supervixisse dominum Alexandrum, (quem Alexandrum secundum nuncupavimus) & Dominum Joannem Baptistam ejus nepotem; ita ut certissimum sit, per obitum Antonii apertum fuisse fideicommissum appositum in testamento domini Leonardi, in favorem ejusdem domini Alexandri, qui ex masculis reperiebatur proximior in gradu, extincta videlicet in totum linea masculina descendens ex Helena, præmortuo quoque Bartholomæo ejusque liberis masculis; cum ex lecta testamenti constet Leonardum voluisse instituire fideicommissum masculinum, & perpetuum inter descendentes ab Helena cum exclusione feminarum. Quam ob rem potest dominus Alexander jure petere fideicommissum illud declarari apertum in sui favorem, & se immitti in possessionem bonorum extantium, & agere ad repetitionem bonorum dicti fideicommissi alienatorum, & in hoc nulla est difficultas.

7 Majus dubium versari videtur circa revocationem alienationis cujusdam domus, factæ per dominam Septimiam, cujus pretium conversum dicitur in solutionem dotis spiritualis, quam ipsa sibi constituit ingrediendo Religionem: cum ex privilegio dotis bona fideicommissa supposita alienari possint pro dote etiam spirituali: juxta *auth. res que, Cod. comm. de legat. ut tradunt DD. omnes in d. authent. res que, Bartol. num. 7. Bald. num. 13. Salic. num. 4. Angel. num. 4. Joan. num. 13. Curt. jun. n. 26. & est communiter receptum.*

Verius tamen est, alienationem dictæ domus, quam supponimus fuisse de bonis fideicommissis suppositis, esse retractabilem instante dicto domino Alexandro, considerando hic agi de dote præterita per abnepem super bonis sui Abavi: quo casu Doctores facilius inclinant ad impediendam alienationem bonorum fideicommissi suppositorum, non ex eo quod agatur de natis, & conceptis post mortem Abavi, Duran. *decis. 26. num. 7.* quia non ex eo solo impeditur alienatio bonorum fideicommissi, sed ex eo quod tria hoc in casu concurrunt.

9 Primò, quod Dominæ Septimie, & Anna, non solum non erant natæ tempore mortis testatoris, sed nec etiam illarum pater, nec avus paternus: in quibus terminis multi existimant, non esse locum alienationi bonorum fideicommissi, ex sententia Honded. *conf. 76. n. 14. lib. 1. post Simon. de Præ. de interpret. ultimar. volunt. lib. 4. dubit. 12. n. 33. fol. mihi 378. & lib. 1. Fular. de substit. quest. 531. n. 11.*

10 Secundum, quod hic concurrat, quod agitur de descendentes ex linea materna: quia Leonardus erat pater Helenæ, quæ fuit proavia Septimie, & Annæ: quo casu non ita facile admittitur alienatio bonorum fideicommissi, cum officium dotandi non pertineat ad lineam matrem: Fular. *d. quest. 531. num. 104.* nisi in subsidium, deficientibus bonis ex linea paterna.

11 Tertium, quia supponitur uxorem Antonii habuisse bona sufficientia pro solutione dictæ dotis spiritualis: unde licet dubitatum sit apud Doctores, utrum super bonis fideicommissis suppositis ab ascendentes maternis dotes capi possint; tamen in hoc omnes conveniunt, quod si mater haberet

bona libera, dos constituenda esset super illis, & non in bonis fideicommissi Avi, vel Proavi materni, ut dicunt omnes DD. in dicta *authent. res que,* & nominatim Salicet. Corne. Curt. jun. & alii, quos citat & sequitur Fular. *de substit. quest. 531. num. 108. vers. si tamen: Rota divers. decis. 737. p. 1.* ubi quod non potest fieri executio pro dote filiarum contra bona fideicommissa supposita, quando extant bona materna, ex quibus filia dotari possit, & quibus ipsa nondum renunciavit.

Concluditur ergo, dictis filiabus Antonii nullum jus competisse pro dote super bonis dicti fideicommissi; & alienationem dictæ domus retractandam esse, juxta tradita per Addent. ad Burat. *decis. 641. num. 22.* ubi dicitur quod fideicommissarius potest vindicare bona fideicommissi alienata pro dote, quando retenta sunt bona libera, quæ alioquin fuissent sufficientia pro dotis solutione.

CAPUT CLXXXI.

Dominium directum utrum probeatur per unicam recognitionem in præjudicium recognoscentis, & illius hæredum, vel successorum, etiam particularium, saltem junctis adminiculis. Et quæ ad hoc adduci possint adminicula, veluti solutiones canonum per longum tempus continuatæ, fama publica, aut qualitas Domini jurisdictionalis. Quid de Tertio non habente jus ab ipso recognoscente.

SVMMARIVM.

- 1 Dominium directum non probatur ex unica recognitione.
- 2 Ad hoc ut simplex recognitio probeat dominium directum, oportet illam fuisse factam ex certa scientia, aut saltem quod sint duæ recognitiones conformes.
- 3 Collegia studentium Civitatis Avenionensis gaudent privilegiis Ecclesiæ.
- 4 Dominus jurisdictionalis habet magnam presumptionem pro se, quando agitur de probando dominio directo, & adest recognitio.
- 5 Dominium directum probatur per unicam recognitionem contra eum qui recognovit, & illius hæredem, si cum recognitione juncta sit confessio domini directi.
- 6 Similiter probatur per illam confessionem adversus Tertium possessorem, si constiterit illum habere jus ab ipso recognoscente.
- 7 Recognitio suffragatur domino absenti, si notarius pro ipso stipulatus sit.
- 8 Recognitio non nocet Tertio, qui jus & causam non habet à recognoscente.
- 9 Simplex investitura non præjudicat Tertio, qui non successit in jus investiti.
- 10 Junctis tamen adminiculis probat etiã contra Tertium.
- 11 Recognitionis emphyteuticæ rebus augetur ex temporis antiquitate.
- 12 In Ecclesiâ possessio transfertur ex sola recognitione.
- 13 Per solutiones canonum ultra tempus 30. annorum continuatas, juncta recognitione, dominium directum probatur etiam contra Tertium.
- 14 In antiquis probatio domini directi condjuratur ex fama publica.